ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор _____ Анатолій ЦЬОСЬ
Протокол вченої ради
Волинського національного університету
імені Лесі Українки
№ 12 від 27 серпня 2026 р.
Наказ № 301/з від 27 серпня 2026 р.

ПОРЯДОК
попередньої перевірки оригінальності творчих робіт здобувачів вищої освіти
із застосуванням ШІ-асистента ARTIS-VERA

1. Загальні положення

1.1. Цей Порядок визначає організаційні та методичні засади попередньої перевірки оригінальності творчих робіт здобувачів вищої освіти кафедри образотворчого мистецтва факультету культури і мистецтв Волинського національного університету імені Лесі Українки із застосуванням інструментів штучного інтелекту.

1.2. Порядок спрямований на підтримку академічної доброчесності під час виконання та оцінювання підсумкових, курсових і кваліфікаційних робіт, формування відповідального ставлення до використання референсів та інших візуальних матеріалів.

1.3. Порядок розроблено з урахуванням Закону України «Про академічну доброчесність», законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», чинних локальних нормативних актів Волинського національного університету імені Лесі Українки з питань академічної доброчесності, а також рекомендацій Міністерства освіти і науки України та Міністерства цифрової трансформації України, Політики ВНУ імені Лесі Українки щодо відповідального впровадження та використання систем штучного інтелекту.

1.4. Цей Порядок установлює кафедральну процедуру попереднього аналізу творчих робіт і застосовується у взаємозв'язку з чинними в Університеті процедурами забезпечення академічної доброчесності.

1.5. Застосування ШІ під час перевірки ґрунтується на принципах прозорості, об'єктивності, конфіденційності, критичної перевірки отриманих результатів та персональної відповідальності здобувача за поданий на перевірку об'єкт.

1.6. Результат ШІ-аналізу відображає виявлені ознаки та ступінь запозичення візуального матеріалу. Остаточна оцінка оригінальності творчої роботи залишається за керівником роботи та екзаменаційною комісією (ЕК).

2. ШІ-асистент ARTIS-VERA

2.1. Для проведення попередньої перевірки оригінальності творчих візуальних робіт кафедрою образотворчого мистецтва використовується спеціалізований ШІ-асистент:

ARTIS-VERA – Artistic Reference Tracing & Image Similarity · Visual Evidence & Reference Analysis.

2.2. ARTIS-VERA призначений для доказово орієнтованої попередньої оцінки візуальної оригінальності, залежності творчої роботи від можливих першоджерел, характеру використання референсів та ступеня їх творчої трансформації.

2.3. Розробник ARTIS-VERA – Волинський національний університет імені Лесі Українки.

2.4. ARTIS-VERA є допоміжним аналітичним інструментом. Він не є автоматизованим «детектором плагіату», не замінює фахової мистецтвознавчої та педагогічної оцінки і не ухвалює рішення щодо наявності порушення академічної доброчесності.

2.5. ARTIS-VERA може використовуватися для:

– пошуку можливих першоджерел, візуальних аналогів і референсів;

– виявлення характерних візуальних збігів;

– формування попереднього доказово орієнтованого аналітичного висновку із зазначенням виявлених ознак та потенційних джерел.

3. Об'єкти та випадки проведення перевірки

3.1. Перевірці можуть підлягати підсумкові, курсові та кваліфікаційної роботи, виконані здобувачами вищої освіти в межах освітніх компонентів.

3.2. Перевірка може проводитися щодо завершеної творчої роботи або на окремих етапах її виконання.

3.3. Попередня перевірка може проводитися:

– у межах поточного або підсумкового оцінювання творчих завдань;

– під час переглядів творчих робіт;

– під час виконання курсової та кваліфікаційної роботи;

– у разі необхідності встановлення характеру використаних здобувачем референсів;

– у разі підозри значної візуальної подібності роботи до іншого твору;

– в інших випадках, коли виникає обґрунтована необхідність додаткової оцінки самостійності творчого рішення.

4. Предмет попереднього аналізу

4.1. Під час перевірки можуть аналізуватися:

– ступінь подібності до конкретних творів;

– можливі першоджерела та референси;

– ознаки прямого, істотного або творчо трансформованого відтворення запозиченого візуального матеріалу.

4.2. Сам факт використання референсів не розглядається як порушення академічної доброчесності. Під час оцінювання враховуються спосіб використання джерела, ступінь його творчої трансформації, самостійність композиційного, образного та пластичного вирішення, а також коректність зазначення джерела у випадках, коли таке зазначення є необхідним.

4.3. Подібність, зумовлена жанром, навчальним завданням, академічною постановкою, спільною натурою, загальновідомою іконографічною схемою, типовим мотивом, технікою виконання або належністю до певної художньої традиції, сама по собі не є достатньою підставою для висновку про недоброчесне запозичення.

5. Порядок проведення перевірки

5.1. Викладач, керівник кваліфікаційної роботи або інша визначена кафедрою особа подає для аналізу цифрове зображення творчої роботи належної якості.

5.2. За потреби до матеріалів перевірки додаються ескізи, етюди, начерки, проміжні референси, посилання на джерела та інші матеріали, що дають змогу простежити процес створення роботи.

5.3. За допомогою ARTIS-VERA здійснюється первинний візуально-аналітичний аналіз роботи та, за необхідності, пошук потенційних першоджерел і візуальних аналогів.

5.4. Виявлені потенційні джерела зіставляються з творчою роботою за сукупністю значущих візуальних ознак.

5.5. За результатами аналізу формується попередній звіт, у якому зазначаються:

– об’єкт перевірки;
– матеріали, використані для аналізу;
– виявлені потенційні першоджерела або візуальні аналоги;
– характер і значущість виявлених збігів;
– ознаки творчої трансформації;
– аргументація щодо ступеня залежності роботи від можливого джерела;
– попередній результат перевірки.

5.6. Викладач, керівник роботи або інша відповідальна особа обов’язково перевіряє обґрунтованість результатів ШІ-аналізу, достовірність виявлених джерел та відповідність сформованого висновку фактичним матеріалам.

5.7. Якщо результати перевірки потребують додаткового з’ясування, здобувачеві надається можливість пояснити процес створення роботи та надати ескізи, етюди, проміжні фотографії, власні референси й інші матеріали.

5.8. У разі виявлення обґрунтованих ознак можливого порушення академічної доброчесності матеріали можуть бути передані для подальшого розгляду відповідно до чинних в Університеті процедур.

6. Результати попередньої перевірки

6.1. Для оцінювання оригінальності творчих робіт визначений «відсоток плагіату», як самодостатній критерій, не використовується автоматично.

6.2. За результатами попередньої перевірки може бути сформовано один із таких висновків:

1. «Ознак істотного запозичення не виявлено» — виявлені подібності мають загальний, жанровий, стилістичний або закономірний характер чи використані референси зазнали достатньої творчої трансформації.
2. «Потребує додаткової експертної оцінки» — виявлено сукупність композиційних, структурних, образних, пластичних або деталізованих збігів, походження та значущість яких необхідно додатково встановити.
3. «Виявлено ознаки можливого недоброчесного запозичення» – встановлено сукупність суттєвих збігів із конкретним потенційним першоджерелом, що потребує подальшого розгляду відповідно до встановлених в Університеті процедур академічної доброчесності.

6.3. Зазначені формулювання характеризують виключно результат попереднього аналізу і не є рішенням про встановлення факту порушення академічної доброчесності.

7. Права здобувача

7.1. Здобувач має право бути ознайомленим із результатами попередньої перевірки його творчої роботи.

7.2. Здобувач має право отримати інформацію про візуальні збіги, які стали підставою для додаткового аналізу.

7.3. Здобувач має право надати пояснення, ескізи, проміжні матеріали, власні референси та інші відомості, що підтверджують процес створення роботи.

7.4. Результат ШІ-аналізу не може бути використаний для автоматичного зниження оцінки або встановлення факту порушення академічної доброчесності без професійної оцінки відповідних матеріалів керівником роботи, визначеною особою або ЕК.

7.5. У разі передавання матеріалів на подальший розгляд щодо можливого порушення академічної доброчесності права здобувача забезпечуються відповідно до законодавства України та чинних університетських процедур.

8. Використання результатів перевірки

8.1. Результати попередньої перевірки можуть використовуватися для:

– надання здобувачеві рекомендацій щодо роботи з візуальними джерелами та референсами;

– проведення додаткового експертного аналізу;

– уточнення обставин створення творчої роботи;

– документування кафедральних заходів із забезпечення академічної доброчесності;

– передачі матеріалів для подальшого розгляду відповідно до встановленої в Університеті процедури за наявності обґрунтованих підстав.

8.2. Знеособлені результати перевірок можуть використовуватися кафедрою в методичній роботі для формування у здобувачів навичок відповідальної роботи з візуальними джерелами та дотримання принципів академічної доброчесності.

9. Захист даних та відповідальне використання ШІ

9.1. Під час використання ARTIS-VERA необхідно дотримуватися принципів прозорості, конфіденційності та критичної перевірки результатів.

9.2. До зовнішніх ШІ-систем не передаються персональні дані здобувачів, конфіденційна інформація або інші відомості з обмеженим доступом без належної правової підстави.

9.3. Для проведення аналізу рекомендовано використовувати знеособлені копії творчих робіт без прізвища, імені, контактних даних та інших ідентифікаторів здобувача.

9.4. Керівник зобов'язаний критично перевіряти сформовані ШІ твердження, посилання, виявлені аналоги та потенційні першоджерела.

10. Прикінцеві положення

10.1. Цей Порядок набирає чинності з дня його затвердження.

10.2. Порядок може переглядатися у зв'язку зі змінами законодавства України, нормативних актів та політик Волинського національного університету імені Лесі Українки у сфері академічної доброчесності, захисту даних і використання штучного інтелекту, а також у разі суттєвого оновлення функціональних можливостей ARTIS-VERA.

10.3. Питання, не врегульовані цим Порядком, вирішуються відповідно до законодавства України та чинних локальних нормативних актів Волинського національного університету імені Лесі Українки.

ДОДАТОК 1

до Порядку попередньої перевірки оригінальності творчих візуальних робіт

ФОРМА ЗВІТУ

про попередню перевірку творчої візуальної роботи

1. Освітній компонент / вид роботи: _____
2. Код або умовне позначення здобувача: _____
3. Назва творчої роботи: _____
4. Дата перевірки: _____
5. Матеріали, надані для аналізу: _____
6. Потенційні першоджерела / візуальні аналоги: _____
7. Значущі композиційні та структурні збіги: _____
8. Стилістичні, образно-пластичні та деталізовані збіги: _____
9. Ознаки творчої трансформації: _____
10. Результат попередньої перевірки:

□ Ознак істотного запозичення не виявлено.

□ Потребує додаткової експертної оцінки.

□ Виявлено ознаки можливого недоброчесного запозичення.

12. Обґрунтування висновку: _____

_____

13. ПІБ відповідальної особи: _____

Підпис: _____ Дата: _____

ДОДАТОК 2

до Порядку попередньої перевірки оригінальності творчих візуальних робіт

АЛГОРИТМ ПОПЕРЕДНЬОЇ ПЕРЕВІРКИ

1. Отримання цифрового зображення творчої роботи та, за потреби, матеріалів творчого процесу.
2. Знеособлення матеріалів перед використанням ШІ-інструменту.
3. Первинний аналіз за допомогою ARTIS-VERA що включає:
    - пошук потенційних першоджерел і візуальних аналогів.
    - перевірка достовірності виявлених потенційних джерел.
    - порівняння значущих візуальних ознак та оцінювання ступеня творчої трансформації.
    - формування попереднього аналітичного звіту ARTIS-VERA.
4. Експертна перевірка результатів викладачем або керівником роботи.
5. Отримання пояснень і додаткових матеріалів від здобувача (за необхідності).
6. Формування підсумкового висновку попередньої перевірки.
7. У разі наявності обґрунтованих ознак можливого порушення – передавання матеріалів для розгляду відповідно до чинної університетської процедури.